

DE VIER SKILLS VAN BETROKKENHEID VOOR OUDERS

Geschreven door Jolanda van Duin, Schagen, mei 2020 (oprichter Dream2Work) *)

Arbeidsidentiteit ontwikkelen

Uit onderzoek blijkt dat het ontwikkelen van een gezonde arbeidsidentiteit jongeren succesvoller maakt in hun loopbaan (Platform Beroepsonderwijs).

Een arbeidsidentiteit geeft antwoord op twee vragen:

Wat wil ik door mijn werk voor anderen betekenen?

Wat betekent werk voor en in mijn leven?

Deze vragen gaan over betrokkenheid bij en zingeving in het werk. Dat vinden jongeren heel belangrijk. Hieronder vind je vier skills die jou handvatten geven om betrokkenheid van je kind bij werk en in de samenwerking met jou te vergroten.

Skill 1: Een beeld geven van werk

Ouders geven het eerste beeld van werk

Jongeren willen van betekenis zijn voor anderen, erbij horen. Om jongeren duidelijk te maken waarom zij nodig zijn in de samenleving hebben zij eerst een beter beeld nodig van werk en wat werk inhoudt.

Bij Dream2Work horen we telkens weer dat jongeren die een vervolgopleiding kozen, geen goed beeld hadden van werk en niet wisten wát dat werk dan inhoudt. Veel werksoorten worden om die reden uitgesloten. Ook kiezen veel jongeren nog een algemene opleidingen, om het echte keuzemoment uit te stellen.

Een beeld krijgen van werk begint bij de ouders. Ouders zijn de grootste beïnvloeders als het gaat om het maken van loopbaankeuzes. Die beïnvloeding begint op jonge leeftijd door de manier waarop ouders aan de keukentafel over (hun) werk praten. Kinderen van 7, 8 jaar kunnen hierdoor sommige soorten werk al uitsluiten of juist als zinvol zien.

Wat is de betekenis van werk?

Werk is geld verdienen om te kunnen leven. En werk is veel en veel meer. Het is goed om daar thuis met kinderen over te praten. Je maakt een product of levert een dienst voor iemand anders. Wat is je doel met het werk en wie help je daarmee?

Welk voordeel heeft werk nog meer voor jou? Denk aan contact met anderen, bij een team horen, ritme hebben, nieuwe dingen leren, handiger worden enz.

Heb je tips nodig over beroepen om het gesprek aan te kunnen gaan? Lees de informatie in level 1 bij de Kansberoepen op deze website.

Matchen met bedrijven voor beroepsoriëntatie

Jongeren vertellen bij Dream2Work ook dat ze tekort werkerervaring op doen om goede keuzes te maken. Ze willen het werk zien in de praktijk, zodat ze eigen ideeën over werk ontwikkelen. Ze vertellen dat zij graag willen dat elke jongere de kans krijgt om bij tenminste drie bedrijven te mogen oriënteren. De bedrijven willen ze zelf kiezen. Dream2Work streeft ernaar om in 2021 op onze website bij level 3 (pagina Kansberoepen) een matchsysteem aan te bieden waarmee jongeren (en hun ouders) en bedrijven elkaar kunnen ontmoeten.

Max (mbo marketing) na een bezoek op kantoor bij een bouwbedrijf: *'Ik wist niet dat de sfeer op kantoor in de bouw zo leuk zou zijn. Misschien is de bouw ook iets voor mij.'*

Skill 2: Beschermen en keuzestress verkleinen

Keuzehulp voor jongeren én voor ouders

De keuzestress voor jongeren voor het kiezen van een goede opleiding is groot. Het gevoel om aan de verwachtingen van ouders en de maatschappij te willen voldoen neemt toe. Perfectionisme, faalangst, stress ligt op de loer, en daarmee ook de kans op stagnatie of een ondoordachte keuze. Een duidelijk afgebakend stappenplan voor jongeren én ouders helpt beiden om de keuze te maken. Ouders zijn immers de grootste beïnvloeders! Dan mogen we ook de ouders goed helpen.

De toekomst van werk

Samen mogen we de boodschap geven dat jongeren hun studiekeuze niet meteen hoeven te weten. Waarom is dat niet de bedoeling? Loopbaankeuzes maken zul je je leven lang moeten doen. De toekomst van werk maakt dat producten en diensten continu veranderen (o.a. door technologie). Werk verdwijnt, verandert of nieuw werk ontstaat. Je zult hierdoor regelmatig in je loopbaan aan moeten passen en van werk of bedrijf veranderen.

Het voortgezet onderwijs en Dream2Work helpen je om te leren hoe je nu en in de toekomst keuzes maakt, stap voor stap. Zo kom je bij het beroep of de studie uit die bij je past. Zie onze website met de films en opdrachten bij Beroepskeuzehulp.

Stappenplan naar beroep/opleiding

Dream2Work heeft het stappenplan '7 levels of Success' ontwikkeld waarvan de eerste 3 levels gratis op deze website worden aangeboden. Het stappenplan heet 'levels **of** Succes' en niet 'levels **to** Success'. Want je zult soms in je leven een level terug mogen, om weer nieuwe loopbaankeuzes te kunnen maken. Lees meer over onze 3 levels bij de Kansberoepen en bij de Beroepskeuzehulp op deze website.

Megan (mbo onderwijsassistent): *'Mijn moeder wist niet hoe ze mij kon helpen met een studiekeuze. Ik deed alles alleen. Als mijn moeder had geweten dat andere ouders met hun kind naar open dagen van scholen gaan, had ze dat ook gedaan.'*

Skill 3 Belonen door je kind te zien

Jongeren zijn door internet gewend aan snelle beloningen

Internet maakt dat jongeren gewend zijn aan een snelle en directe manier van belonen: een like, een reactie, een swipe naar rechts en een match! Ze zien andere jongeren online die succesvol lijken. Dat willen ze ook en de prestatiedruk neemt toe. Ze vinden van zichzelf dat ze ook succesvol moeten zijn. Ze zien wel andere succesjongeren maar niet de weg naar succes. Dat voelt als falen. Jongeren vragen onvoldoende om hulp, stagneren of doen juist veel dingen tegelijk. Een burn-out onder studenten neemt toe. Hoe verkleinen we de faalfactor nog meer?

Ouders zijn de beloners van gedrag

Jongeren willen van betekenis zijn, mits ze zich serieus genomen en gelijkwaardig voelen. Ze willen erbij horen, gezien en snel beloond worden. Jongeren zien zichzelf én hun werkelijke toegevoegde waarde voor de samenleving door anderen, die hun inzet als waardevol willen zien en dit spiegelen.

Ouders zijn belangrijke spiegels. Als ouders de inzet en acties van het kind in huis of buitenshuis waarderen (= belonen), worden het succeservaringen waar het kind op verder kan bouwen. Hoe maak je een succeservaring?

Samen succeservaringen én eigenwaarde vergroten

Succeservaringen kun je vergroten als je jouw kind zoveel mogelijk betreft bij activiteiten die je doet. Doe activiteiten voor en leg uit waarom je het doet (voor wie?). Praat over fouten. Vertel regelmatig dat fouten durven maken en opnieuw proberen de beste manier is om plezier te hebben in wat je doet.

Kijk naar je kind tijdens de activiteit. Benoem de positieve eigenschappen én vaardigheden die je ziet, speur ernaar, wees nieuwsgierig. Dan kan je kind zichzelf ook zien, zichzelf en zijn prestatie waarderen. Zie het benoemen als de beloning die je geeft. Het is fijn als je je kind bedankt voor de hulp. Wees samen blij met het behaalde succes.

Grote kans dat je kind meer van het gedrag laat zien dat de ouder met woorden beloont en zich uitgedaagd voelt om meer voor anderen te willen betekenen. Beloon nieuw gedrag de eerste keren direct. Beloon je kind daarna af en toe. Zo leert het kind op zichzelf te vertrouwen. (Mee)doen is de beste manier om te leren over jezelf en je eigen-waarde te zien.

Liana (schipper): *Fouten maken is een belangrijk proces, zeker in je jeugd. Als ik ze niet had gemaakt, was ik niet geweest waar ik nu ben. Bij lange na niet. Dan was ik heel verwend en heel arrogant. Fouten maken misschien in het begin onzeker, maar het maakt je daarna heel sterk. Als volwassene maak je ook fouten en dan zijn je fouten wat groter en wat serieuzer.*

Skill 4: Actief luisteren en vragen stellen

Jongeren hebben kennis en ideeën

Veel jongeren blijven in beelden denken, zijn creatief en leggen verbanden tussen verschillende dingen. Ze hebben daarvoor tijd en voorbeelden nodig. Jongeren hebben kennis en ideeën, ook door internet. Omdat ze nog geen goed beeld hebben van werk (geen voorbeelden) kunnen ze hun kennis en die ideeën nog niet aan werk koppelen. Het is aan ons om hen te helpen om die koppeling met werk te maken. Dat kan door het stellen van goede vragen en dan actief te luisteren. Hoe doe je dat?

Met open vragen ideeën koppelen aan werk

Veel ouders adviseren en luisteren niet echt. Daardoor gaan de hersens van jongeren niet op aan (Martine Delfos, 2005) en raakt je kind niet betrokken. Door je in te leven in de wereld waarin je kind leeft kun je het creatieve vermogen van jouw kind stimuleren. Stel een open vraag over een activiteit die je kind doet. Een open vraag is een vraag waar je geen 'ja' of 'nee' op kunt antwoorden. Als je vanuit oprechte belangstelling afwacht en de KOE houding aanneemt (Kaken Op Elkaar), gaan de hersens van jouw kind “aan” en komt deze zelf met eigen ideeën. 'Hoe heb je dit geleerd?' 'Hoe kan je hiermee anderen helpen?' 'Hoe zou je hier geld mee kunnen verdienen?' 'Waarmee?', 'Voor wie?'

Heb geduld. Als je kind niet gewend is dat je op deze manier luistert (KOE), kan het even duren voordat je kind zich voor je openstelt. Het kan zijn dat je kind geen ideeën heeft. Helemaal prima. Hij/zij hoort je wel. Als je dit soort vragen vaker stelt, kan hij/zij in een andere situatie uit zichzelf op een idee richting werk komen.

De verborgen hulpvraag omhoog halen

De meeste jongeren vragen niet snel om hulp, ook niet van hun ouders. We noemen dat de verborgen hulpvraag. Stel open vragen als ‘Wat heb je van mij nodig?’ ‘Wat kan ik doen om jou te helpen?’ Als je kind een hulpvraag heeft, waar jij niet bij kunt helpen, kun je zeggen: 'Wie ken jij, die jou kan helpen met ...'

Kees (14, scholier): *'Jongens in mijn klas doen alsof een snuffelstage ze niet interesseert, maar ze durven gewoon niet te bellen. En dat durven ze niet te zeggen.'*

*) Alles uit dit document mag worden verveelvoudigd d.m.v. druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze dan ook, mits met bronvermelding van de titel en naam van de schrijver.